

est, non dicitur propriè meum, sive nostrum, ut probat Gloss. in l. id quod nostrum, de reg. jur. & ibi notat Decius; idem Decius in cap. ratio, de prebend. Jaf. Socini & communiter Doctores in l. pupillus, §. suum, ff. de verb. sig. ubi latissimè Rebus. & in cap. sicut, 57. dist. ibi: Proprium nemo dicat, quod commune; & in cap. nulli, §. si ergo, ibi: Cum de communi nemo dicat, meum est: & l. hoc legatum 43. ff. de leg. 3. ibi: Quod magis uxoris causa, quam communis promiscuè eius causa paratum foret. Cum autem dicta lex Regia loquatur de gregibus exeuntibus de suis terminis; consequens est, procedere in depascentibus in terminis communibus (tanquam alienis) jam enim exierunt à propriis.

5 Maximè, quia verbum hoc, *Termino* quod est idem quod *Limes*, seu *Finis*, §. dictam, instituit, quibus mod. jus patr. potest solv. autb. de hered. & falcid. §. his omnibus. est quædam longitudo, sive latitudo territorium à territorio distinguens; ut probat Abb. in cap. super eo, num. 5. de paroch. quem sequitur Felin. in capit. quia indicante, numer. 4. de prescrip. & facit illud Virg. *Limes erat positus finem ut distingueret agri*; prosequitur latè Hieronymus de Monte, tractat. fin. reg. cap. 15. num. 3. & 4. Petrus Greg. lib. 39. syn. tag. juris, cap. 13. nu. 4. Et est elegans de hac re Joannis Philipp. scriptoris Galli. responsum 12. num. 22. ubi inquit, quod si oppida, & vici civitati confines, territorium habeant; nullo modo reputari possunt, idem solum, & idem terminus.

6 Secundum fundamentum deducitur ex illo celebri consilio Abbatis 83. incipit, *Videtur primo, lib. 2.* ubi in terminis tributi, seu vectigalis, affirmat non posse verificari, aut dici territorium proprium, quod est commune, ad hoc, ut transiens par illud eximatur ab onere solvendi: & facit text. in l. Quintus Mutius, la §. argento, ff. de aur. & arg. leg.

8 Tertium hujus opinionis tutamen ea consideratione insidet, quod & si commune dicatur, aliquod nostrum, id tamen impropiè sic dicitur, & per juris fictionem, ut probat text. in l. illud, ff. de ritu nupt. Gloss. & ibi Bart. in dict. l. servi electione, §. fin. Sed in materia exemptionis, & immunita-

tis, non debet admitti sensus, seu verborum significatio impropria, sed verba debent intelligi propriè, & strictè, ut tradit Bald. conf. 112. in fine, vol. 1. Cotta in memor. verbo, Immunitas; Petrus Surdus consil. 240. num. 2. volum. 1. facit text. in l. 1. §. fin. ff. de jure immunit. de cujus intellectu latè agunt Pinellus in l. 3. num. 30. Cod. de bonis maternis, Joannes Garcia de nobilitate, gloss. 1. §. 1. à num. 40. Mieres de majoratibus, 1. part. quest. 51. num. 13. Dom. Joannes del Castillo controver. juris, tom. 5. cap. 84. numer. 46. Berroius conf. 24. num. 9. libr. 1. Ergo procedit intentum.

Contraria tamen sententia sequentibus suadet fundamentis. Primo, quia appellatione *Domini*, continetur & ille, qui partem habet, in re, l. 1. §. domini, ff. ad Silianum. Cum autem quis habet communitatem in re ipsa proprie vocatur sua: cum in ea habeat partem, ut dominus, facit elegans text. in l. in re communi, ff. de servitut. urban. tradit Jacob. Novel. in tract. de jure protomiseos, §. 1. num. 17. tom. 17. tract. nove impressionis, fol. 25. Rebus. in l. litus 96. §. prædia, ff. de verbor. signific.

Secundò, quia etsi controverti soleat inter Doctores, an commune propriè dicatur *meum*; tamen in casu nostræ disputationis, absque ulla controversia verè, & propriè dicitur *meum*, quia in materia individua nullam recipit dubitandi rationem, ut est text. expressus in dict. l. illud, quæ ita debet intelligi; ut tradit Iaso. in dict. l. servi electione, §. Labeo, vers. Sexta & ultima conclusio; Bart. in dict. l. pupillus, & ibi tradit Alciatus, & est communis opinio, & ut talis apponitur lib. 2. commun. cap. 6. de communibus verbis, & rebus, fol. mihi 80. & facit text. in l. si quis servos 72. de legatis tertio, ibi: Si quis servos suos legavit communes quoque continentur. Cum autem in communitate pascui, seu servitute juris pascendi, individuum jus insit, l. si communem fundum, ff. quemadmodum servitut. amittan. quem text. bene explicat Covarr. in pract. cap. 34. num. 2. (ubi plures refert) consequens est terminos communes, propriè & verè dici suos; ut non procedat, nec habeat locum ratio, seu dispositio dict. legis Regia.

Tertio, ex eo; quia ratio propter quam

quam debetur servitium, seu montagium, ea est, ut supra diximus; quia Rex sub sua protectione assumit pecora, quæ intra suos terminos, per totum Regnum vagantur. Hæc autem ratio non procedit, quoties pecora immittuntur in eum locum, & terminos, in quos securè possunt immitti, propter communionem pastus; quo casu jure proprio, & absque ulla Regis protectione possunt immitti: unde tanquam cessante ratione legis debet cessare ejus dispositio, l. adigere, §. quamvis, de jure patronatus, l. quod dictum, ff. de pactis, latissimè Tiraquel. in tractat. cessante causa, num. 130. Et hinc ubi ab statuto imponitur poena, his qui per terminos alicujus oppidi transferunt, non solvunt poenam, qui habent communitatem; ut aliquibus relatis, tradit Jaf. in dict. l. servi electione, §. fin. num. 29. de legat. 1.

28 Quibus fundamentis scio sapius ira decisum fuisse, & plura emanasse rescripta Regia directa ad Iudices executores hujus tributi; quibus, ipsis injungebatur, ne tale tributum exigent ab his incolis, quorum oppida habent jus compascui: quod est maximi effectus; quia minimè sunt mutanda, quæ certam interpretationem semper habuerunt, l. minimè, ff. de legibus, l. nam Imperator, ff. eod. tit. ibi: Aut rerum perpetuò similiter judicatarum auctoritatem vim legis obtinere. Paul Parisius consilio. 148. n. 24.

29 Et licet exemplis non est judicandum, ut in l. nemo, c. de sentent. & interlocut. omn. judicam. l. Imperatores, ff. de privileg. cred. Authent. de judiciis, §. omnis autem iudex, collatione 6. Vivius dec. 91. par. 1. Petrus Surdus consilio 554. num. 53. lib. 4. Hippolytus Riminaldus cons. 237. num. 43. lib. 3. Cardin. Tuschus, tomo 3. litera E. conclus. 549. Menoch. de presumptionibus, lib. 1. q. 1. nu. 17. & 18. ubi latè comprobavit, & dicit non esse spectandum, quod gestum, actumque fuerit Romæ, sed quod geri agique debuit, ut in l. sed licet, ff. de officio Præsidis, Valenzuela Velaquez cons. 69. n. 214. Stephanus Gratianus disceptat. Forens. tomo 3. cap. 542. nu. 53. & tomo 2. cap. 27. Peregr. cons. 91. num. 9. & consil. 12. num. 47. volumin. 3. & cons. 20. num. 76. volumin. 4. Id ta-

men non procedit intentis supremi Consilij, & Tribunalium superiorum, quæ semper (data omni casus paritate) ad instar legum, & sanctionum, summopere sunt venerandæ, & magni habendæ, ex ratione text. in l. unica, ff. de officio Præfetti Prætorio, ibi: Credit enim Princeps, eos qui ob singularem industriam, explorata eorum Fide, & dignitate, ad hujus officij magnitudinem adhibentur, non aliter, judicatores esse, pro sapientia, ac luce dignitatis sua, quam ipse foret indicatures, & ita observat Afflicti decif. 45. n. 4. & decif. 69. num. 11. & decif. 383. in fine, Vincentius de Franchis decif. 81. num. 2. & decif. 90. num. 5. parte 2. Gama decif. 16. num. 6. & decif. 33. num. 2. & decif. 174. nu. 10. Osafcus decif. pedemontana 22. numer. 6. Georg. de Cabedo decif. 212. parte 1. Menochius de arbit. jud. casu 68. à num. 29. & dict. quest. 1. de presump. lib. 1. num. 17. & 20. cons. 1031. num. 7. quos & alios summa cura (prout semper moris est illi) refert, & diligentissimè hanc rem dirimit, Dominus Joannes del Castillo Sotomayor, lib. 5. controver. juris, c. 89. ex num. 97.

Responsio autem ad argumenta contraria facilis est, & colligitur ex supradictis, & ex his quæ latè agunt Doctores supra relati, in illa quæstione, *Quando commune dicatur proprium*. Ultra quos vide Tiberium Decianum, responsio 43. num. 33. volumine 2. Petrum Surdum decisione 263. num. 2. Cardinalem Tuschum litera C. conclusione 534. litera M. conclusione 225. ex num. 8. Itaque (ne immoremur) responde, ut per eos.

CAPUT XXXV.

Verùm Decima Ecclesiastica debeatur ex pascuis, eorum fæno, gramine, seu herba, vel de pecudibus in eis depascentibus; & quomodo; & quibus debeatur, & sit persolvenda.

SUMMARIUM.

1 Decima Ecclesiastica debetur ex pascuis, & ejus fæno, gramine, seu herbis, ubi de capite pervenit, de decimis.

- 2 Decima Ecclesiastica debetur ex omnibus fructibus terre.
- 3 Prati foenum, seu defenfarum herba, inter fructus connumerantur.
- 4 Decima pascui utrum sit prædialis.
- 5 Pascua si ad culturam redigantur, vel vineta in eis plantentur, semper debetur ex fructibus Decima Ecclesiastica.
- 6 Decima Ecclesiastica tunc debetur, ex foeno, vel herba, quando in fasciculis ad domum perducitur, vel alicui ita venditur.
- 7 Decima Ecclesiastica non debetur ex foeno vel herbis à pecoribus in pascuo consumptis, & depastis.
- 8 Decima Ecclesiastica, ut debeat persolvi ex foeno, vel herbis pascui, attendenda est, & multum operatur consuetudo loci ubi expenditur text. in cap. commissum, & in capit. quibusdam, §. ultimo, & in capit. cum sint homines, & in capit. dilecti, & in cap. Apostolicæ, de decimis, & in l. 17. tit. 20. part. 1.
- 9 Expenditur l. 5. & 6. tit. 5. lib. 1. novæ Recopil.
- 10 Decima Ecclesiastica tripliciter causatur ex pecudibus in pascuo depascens, quia triplex in eis fructus consideratur, fatuum nempe, lactis, & lana.
- 11 Decimus factus in ordine nascendi, ex pecudibus debet pro decima persolvi, & quando non apparet de ordine nascendi, debet dari mediocri, ubi expenditur text. in cap. quicumque in primo, l. 6. quest. 7. & in l. si quid, §. venditor, cum l. sequenti, §. illud, ff. de adilitio edicto.
- 12 Vitulus, vel agnus qui decimatur; lactatus esse debet.
- 13 Decima Ecclesiastica persolvitur ex lana pecorum, & pro ea unum ex decem velleribus.
- 14 Decima Ecclesiastica debetur ex lacte, butyro, & caseo pecudum; & in qua quantitate.
- 15 Decima Ecclesiastica pecudum, cui Ecclesia, & parochia debeat persolvi? an ei in cuius territorio sunt pascua, ubi pascuntur; an ubi resident domini pecudum; & ibi expenditur text. in cap. cum sint homines l. 8. de decimis.
- 16 Expenditur text. in capit. cum contingat, de decimis.

- 17 Decima animalium, prædiales reputantur
- 18 Decima Ecclesiastica pecudum dividuntur inter parochias, in quarum territorio, & pascuis per certum tempus depascuntur; & ibi d.l. 9. tit. 20. part. 1.

DE pascuorum gramine, foeno, seu herba decimam Ecclesiasticam persolvi debere aperit decidit Alex. III. in c. pervenit 5. de decim. ibi: *Ut de proventibus molendinorum, piscariarum, feno, & lana decimas Ecclesiasticas, quibus debentur, cum integritate persolvant, & idipsum desumitur, ex c. commissum 4. eod. tit. ibi: Et sicut etiam de pascuis dum decima persolvantur, ita nunc de eisdem ad frugum fertilitatem translatis decimas volumus absque diminutione persolvi.* Et ratio est, quia de omnibus fructibus terræ Decimæ persolvi debent, ut notat Glos. in dict. cap. pervenit, præsertim si Decima sit prædialis, ut in cap. nuntios 6. ibi: *Et de omni fructu Decimas persolvere Ecclesiastica restrictione compellas, & in cap. non est 2. de decimis, docet Henricus de Bohic. in dict. cap. pervenit Marcus Mantua, cons. 1. n. 31. Rebuffus dict. tractat. de decimis, quest. 8. in principio.* Foenum autem prati, sive defenfarum herba, absque dubio inter fructus computatur, ut in l. pratum 31. ff. de verbor. signific. ibi: *Pratum est, in quo, ad fructum capiendum, falce dumtaxat opus est; ex eo dictum, quod paratum sit ad fructum capiendum; ubi advertit Rebuffus, verbo, Ad fructum.* Decima verò pascui, quod sit prædialis, hæsitari non debet; quia dicitur prædialis, quæ ex fructibus prædiorum debetur, ut in cap. 1. & in cap. Apostolicæ, de decimis, tradit Hostiens. in sum. tit. de decimis, §. quot sint eius species, Rebuf. eodem tractat. quest. 4. numer. 32. Unde de primo ad ultimum concludere possumus, ex pascuis, in quibus foenum, seu herba legitur, decimam Ecclesiasticam persolvi debere.

Quinimo si pascua ad culturam redigantur, aut plantentur in eis vineta; ex fructibus agri mutari, & novalis Decima debebitur, dict. cap. commissum, quia mutatione personæ, nec mutatione rei, jus decimandi non extinguitur, ut tradunt Burg. de Paz consil. ult. n. 8. Gutierr. lib. 2. canonic. cap. 21. num.

21. numer. 98. Mieres de majorat. 2. part. quest. 10. num. 30. Azeved. in l. 2. tit. 5. num. 4. & 9. lib. 1. recop. prosequitur Ceval. 2. par. tractatus de cognit. per viam violentie, quest. 55. ex num. 45.

Quod tamen duplici modo intelligendum venit. Primò, quando fœnum, & herba maturo tempore (ut fructus) colliguntur, & in domum domini, vel alterius adportantur: quo casu militat jura supra adducta: & ratio eorum à nobis perpensa, & ita pungit Rebuf. dict. quest. 8. num. 9. ibi: *Sexto de feno; nam si fœnum in fasciculis redigatur, Decima debetur, vel si alicui venditur, ut notat Abb. in dict. cap. commissum, ibi: Nota secundo, quod de pascuis solvitur decima, & ibi: Et dic de pascuis, id est, de pretio quo pascua, seu pascua vendita est.*

7 Cæterum, quando fœnum vel herba pecudibus in agro, prato, seu defensa domino immixtis, consumitur, & devoratur, tunc pascui cessat decima: & ejus loco, foetuum animalium ibi depascentium decima succedit, & subrogatur: ut sentit Rebuffus, dict. que. 8. num. 22. versic. Duodecimo, ibi: *Vel de animalibus, quæ ibi pascuntur solvitur lac, lana, & fatus, ut Ioan. Andr. ibi dicit; & superius scripsi, questione 6.*

8 Secundo, intellige in hoc multum esse deferendum consuetudini, quæ in loco viget, ex Rebuffo ubi proxime, ibi: *Et in hoc consuetudo est maxime attendenda: & facit text. in dict. cap. commissum: & in cap. in quibusdam, §. ultimo, & in cap. cum sint homines, & in cap. dilecti, & in cap. Apostolicæ, de decimis, & in l. 17. tit. 20. par. 1. ibi: Segun que es costumbre de cada tierra.* Consuetudo enim, ut ex certis fructibus, veluti de feno, herbis, oleo, & similibus, (si modo ex aliis reditibus superfit iusta sacerdotum alimonia) utique sustinetur, & nullo jure reprobari: ut ex Paulo Castrensi consilio 17. libr. 2. docet Covarr. lib. 1. variar. cap. 17. numer. 8. versicu. Septimo; Rebuffus ubi supra, questione 13. numer. 51. Et de jure nostro Regio, est mirabilis in proposito decisio text. in l. 6. tit. 5. lib. 1. novæ recop. ibi: *Porque en algunas villas, y lugares destos Reynos, no se paga diezmo de la renta de las yerbas, y pan, y otras cosas, y somos*

informados, que aora nuevamente algunos Obispos, y Cabildos lo piden, y fatigan sobre ello à los pueblos ante quæres Ecclesiasticos: mandamos à los del nuestro Consejo, quellas personas que vieren que cumple, platicuen sobre ello, y lo proveyan como conyenga, y entre tanto no consentan, ni den lugar que se haga novedad, observat Gutierr. lib. 2. Canonicarum, quest. capite 21. num. 39. qui num. 41. affirmat in Dicecesi Placentina, consuetudinem vigere, ut ex herbis propriarum defenfarum, quas domini earum, propriis pecoribus pascunt: nulla solvatur decima: secus autem si herbas locent, & in Civitateni urbe, ex herbis, nullam prorsus in omni casu solvi decimam, usu receptum esse. Et talem consuetudinem omni jure defendi posse testatur, quidquid contrarium tentaverit Menchaca lib. 2. controversiarum illustrium, cap. 89. num. 8.

Ex pecudibus verò in pascuo depascens centibus triplex causatur, & debetur decima, triplici eorum fructui correspondens: nam in istis animalibus triplex invenitur fructus. Primus consistit in agnis, hædis, viculis, equis, succulis, & aliis fœtibus: Secundus in lacte: Tertius in lana, & ut in l. in pecudum, ff. de usuris, §. in pecudum, Inst. de rerum divisione.

Et sanè ex fœtibus, decimus in ordine nascendi debetur, ut docet Joann. Andreas in additionibus ad Speculatorem, tit. de decimis, verbo, Speciem; sin verò, non appareat quis sit decimus, mediocri debet persolvi, & præstari; ut exhortatur, & admonet Divus Ambrosius in cap. quicumque, in princip. 16. quest. 7. ibi: *Quicumque recognoverit in se quod fideliter non dederit decimas suas modo emendet quod minus fecit; quid est fideliter dare, nisi ut nec petus, nec minus aliquando offerat de grano, aut de vino, aut de fructibus arborum, aut de pecoribus, aut de horto, aut de negotio, aut de ipsa venatione sua, & facit text. in l. si quid, §. venditor, cum l. sequenti, §. illud, ff. de adilitio edicto, & indignum est Deo dare, quod dedignatur homo; ut in cap. fin. in fine, 49. distinctione.*

Itaque vitulus, vel foetus, qui persolvitur, lactatus esse debet, & impinguatus ita, ut ad usum esse possit, & absque matre vivere; ex Joan. Andr.

Andr. ubi proxime, ne concessio inutilis sit, & ex imbecillitate, vitulus pereat, ut argumento text. in l. si servus decem, in fine, ff. de solut. & in l. cum qui ff. de annuis leg. tradunt idem Joan. Andr. Henric. de Bohic. in cap. cum homines, de decimis, & ita consuluit Oldrad. conf. 236. Circa propositam sequitur Rebuffus dict. tractat. de decimis, questione

13 6. numer. 30.

Sed in pluribus locis certum tempus est statutum in quo hæ decimæ persolvi solent (ut notum est) & supra relati observant.

De lana verò detonsa (ut Rebuffi propriis verbis utar, ubi proxime num. 32.) solvi, & exigi solet, ex decem yelleribus, unum pro decima; ut loquitur Joan. Andr. in dict. additione, & aliàs pro consuetudine locorum; quia non est causa differendi hanc Decimam, teste Antonino in cap. Apostolica, de decimis.

14 De lacte idem videtur, ut ex decem Piniis una debeatur; tamen si fiant de voluntate Curati (ita Parochum nominat Rebuffus) expressa vel tacita, Casci; decimus præstabitur Curato, quod est magis frequens. Et idem in butyro, ut etiam Decima debeatur, teste Andr. Hispan. quest. 1. in his Joann. Andr. dicit consuetudinem maximè attendendam per Gloss. inc. revertimini, l. 6. quest. 1.

15 Et licet antiquitùs maximum dubium fuit, cui Ecclesiæ animalium decimæ deberentur, an ei in cuius territorio decimatorio pascua erant; an verò ubi dominus animalium, & pecudum, divina audiebat officia, & Ecclesiastica, & sacrosancta recipiebat Sacramenta, ut in dict. cap. cum sint homines l. 8. de decimis, ibi: Non est facile nobis super hoc certum dare responsum, cum auctoritates sanctorum Patrum, etiam sint diversæ: tradit Petrus decis. 176. num. 6. volum. 3. Tamen cum hæ Decimæ animalium prædiales sint ut notat Gloss. in cap. Apostolica, de decimis, Rebuffus dicta questione 6. numero 25. ei parochiæ utique persolvi debent, & Rectori, seu parochi, in cuius territorio, seu districtu, pascua (ubi aluntur animalia sunt ad similitudinem cæterarum prædialium decimarum; ut in cap. fin. de parochiis, ibi: Ita quòd si de agris in eorum parochia constitutis, fructus percipiunt, ratione prædiorum decimæ solvantur, ubi

Gloss. verbo, Prædiorum; & facit text. in cap. cum contingat, de decimis, ibi: Cum perceptio decimarum, ad parochiales Ecclesias pertineat & in cap. quoniam l. 3. eodem tit. ibi: Respondemus, ut si terra, quæ arabiles sunt intra certam alicujus Ecclesiæ parochiam fuerint; decimas earum eidem Ecclesiæ facias assignari, & de jure nostro Regio decedit lex 6. & 7. tit. 20. part. 1. ibi: Deyen ser dados à las Iglesias parochiales, è à los clerigos que la sirven; ubi Gregor. in scholio, verbo, A las Iglesias, Rebuffus ubi supra, questione 3. num. 32. Mieres de majorat. l. 1. part. quest. 58. num. 15. Gutier. 2. part. canonicarum, questione 21. numer. 54. ubi dicit communem Cavallos lib. 1. practic. contra commun. quest. 458 num. 25. & 34.

17 Quod ex eo procedit, quod hæ Decimæ animalium, prædiales reputantur, ex Glo. in capit. Apostolica, de decimis, & ideo illi Ecclesiæ, in cuius Parochiæ districtu animalia morantur, & pascuntur, debentur; ut docet Gloss. verb. Pascit, in cap. 1. §. item cum quis unquam, l. 5. quest. 1. Matthæus de Afflic. in constitutionibus Neapolit. libro 1. rubrica, de decimis, num. 23.

18 Sin verò per medietatem anni pascuntur in una parochia, & per aliam medietatem in alia: decimæ dividendæ sunt inter eandem Parochias, ut in cap. fin. l. 1. quest. 3. & argumento textus in cap. relatum, in fine, de testamentis, & de jure Regio aperit probat text. expressus in l. 9. tit. 20. part. 1. ibi: Pero si acaciere que el ganado paxca la mitad del año en el Obispado donde son señores, è la otra mitad en otro; partase los diezmos por medio en estos dos Obispados: & ita tradit Rebuffus in tractatu, de Decimis, quest. 8. num. 11. & 13. Quid autem, quando in una parte pascuntur, & in alia parturiunt, ubi decima persolvi debeat? & plures alios casus in proposito occurrentes, decedit dicta lex 9. part. 1. cujus litera, ut elegans, & difficultium questionum decisiva, sic se habet: Pascen à las vegadas los ganados en las tierras, è en los terminos, donde son los señores: è à las vegadas han los de embiar à otras partes à aquellas tierras, donde entienden que vivir an mejor, porque se aprovechen mas dellos: è porque los omes sopan à quales Eglefias deven dar los diezmos dellos, queremos lo aqui mostrar. E diezmos, que si los gana-

dos pascieren tolo el año en el termino onde moran sus señores, que deven dar el diezmo todo en aquellas Eglefias onde son parochianos. E si los embiaren à otro Obispado, è fincaren y por todo el año, allà deven otro si dar el diezmo: è si la mitad del año pascieren en aquel Obispado, onde son sus señores, è la mitad en el otro, deven partir el diezmo en ambos los Obispados: mas si el ganado an duviere por muchos Obispados; de manera que no puedan saber ciertamente en qual dellos fincò mas tiempo: por quitar contienda de entre los omes, mandamos que den la mitad del diezmo en quel Obispado onde pascieren las oucias, è la otra mitad en aquellas Eglefias onde son parochianos los señores de les ganados. E si acaciesse, que pariesse el ganado, faziendo passada por algun logar, dezimos, que por aquella non deven tomar diezmo: fueras si fiziesen y morada alomenos un mes. Pero si acaciesse que el ganado paxca la mitad del año en el Obispado, donde son sus señores, como sobre dicho es: así que paxca de dia en el un Obispado, è paxcade noche en el otro: estonce partan la mitad del diezmo por medio en estos dos Obispados: en el uno, por razon del pasto, en el otro por razon de la manida. E todo esto sobre dicho se entiende, que deve ser fecho de guisa que lo non fagan los pastores por mala entencion, nin por fazer engaño à los Obispos, mudandolo ganados de un Obispado à otro por fazerles perder sus derechos, & ibi plura doctissime congerit Greg. Lopez per omnia scholia.

- 4 Venditionis, seu locationis contractus, in herbis pascuis frequens admodum est: & ibi de l. 23. tit. 7. lib. 7. novæ recopilationis.
- 5 In venditione, sive locatione pascui, sola patientia percipiendi in fundo, vel abstrahendi ab eo herbam seu gramen consideratur, & inest; & ibi de l. 3. ff. de usufructu, l. quous, §. fin. ff. de servitutibus, & in l. in fine, ff. de servitutibus rusticorum prædiorum.
- 6 Venditio, an verò locatio contracta videatur super jure percipiendi herbam, vel gramen, ex pascao, ex conjecturis desumitur, quarum tres sunt potissime.
- 7 Pascui herba, seu gramen, si pro certo pretio ante quam nascatur; per annum, vel plures annos concedatur, locatio erit non venditio.
- 8 Pascui herba, seu gramen, si postquam nascitur, seu demonstratur, per aliquod pretium conceditur: venditionis contractum sortitur, & ideo ex eo Gabella debetur.
- 9 Pascua Magistratus ordinis, & militie de Calatrava, quomodocumque pretio accedente, concedantur, semper gabella debetur, & ibi de l. 12. tit. 17. libro 9. recopil.
- 10 Pascui venditi gabella an persolvenda sit gabellario illius anni, in quo herba fuit vendita; an verò gabellario illius anni, in quo fuit sceta.

Cum ex lege Regia l. tit. 17. lib. 9. Recopilationis, decimam, seu gabellam tantum, ex contractu venditionis, non verò locationis, persolvi debere manifestum sit, & quando jus percipiendi herbam ex aliquo fundo, pretio accedente, alicui conceditur, an venditio, an verò locatio contrahatur, non sit facile discernere: profectò hujus capituli vera resolutio in eo consistit, ut propriam naturam hujus contractus metiamur, & radicibus perscrutemur.

Et sanè illud, & mover, & difficultatem auget, quod herba, seu gramen, defensæ, vel prati fructus est, ut in l. pratium, ubi Rebuffus, ff. de verborum significatione. Juri autem percipiendi fructum, æquè naturaliter, locatio, & venditio convenit, ut in l. arboribus, §. usufructuarius, ibi: Vel locare, vel vendere po-

CAPUT XXXVI.

An ex locatione pascuorum, & venditione herbe, debeat solvi Decima pretij (vulgò gabella)

SUMMARY M.

- 1 Lex l. tit. 17. lib. 9. recopilationis, expenditur.
- 2 Herba, seu gramen, pascui fructus est.
- 3 Locatio, seu venditio æquè naturaliter cadit super jure percipiendi fructum, & ibi de leg. arboribus, §. usufructuarius, ff. de usufructu, & l. ait Prætor, §. in eum, ff. de bonis auctoritate judicis possidentis, & in l. si usufructus, ff. de jure dotium.